

INFORMATOR

o egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego

od roku szkolnego 2024/2025
dla uczniów z niepełnosprawnością
intelektualną w stopniu lekkim

Aktualizacje:

- 23 sierpnia 2024 r. (str. 6)
- 12 września 2024 r. (str.7)

(W związku z lekturami obowiązkowymi w klasach IV–VI)

Centralna Komisja
Egzaminacyjna Warszawa 2024

Zespół redakcyjny:

Wiesława Łempicka (OKE Łomża)
Wioleta Dobosz-Leszczyńska
Robert Chamczyk
Danuta Marchlewska (OKE Warszawa)
Hanna Wylęzek
dr Wioletta Kozak
dr Maria Romanowska
dr Marcin Smolik

Recenzenci:

dr hab. Ewa M. Kulesza, prof. APS w Warszawie
dr Tomasz Karpowicz

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 784 16 00
sekretariat@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 664 80 50
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1.	Opis egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego	5
	Wstęp	5
	Zadania na egzaminie	5
	Opis arkusza egzaminacyjnego	8
	Zasady oceniania	9
2.	Przykładowe zadania z rozwiązaniami	15
	Teksty literackie	15
	Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i>	15
	Henryk Sienkiewicz, <i>Latarnik</i>	25
	Wincenty Faber, <i>Wartość uśmiechu</i>	33
	Teksty nieliterackie	40
	Beata Kołodziej, <i>Modne wyrazy</i>	40
	<i>Ginące zawody</i>	45
	Tematy wypracowań. Wypracowania o charakterze argumentacyjnym	54
	Tematy wypracowań. Wypracowania o charakterze twórczym	60

1.

Opis egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego

WSTĘP

Język polski jest jednym z obowiązkowych przedmiotów egzaminacyjnych na egzaminie ósmoklasisty i na egzaminie maturalnym.

Egzamin ósmoklasisty z języka polskiego sprawdza, w jakim stopniu uczeń VIII klasy szkoły podstawowej opanował wymagania określone w [podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej](#)¹.

Informator prezentuje przykładowe zadania egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami oraz wskazuje odniesienie zadań do wymagań podstawy programowej. Zadania w *Informatorze* nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w arkuszu egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu języka polskiego określonych w podstawie programowej. Dlatego *Informator* nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić wszechstronne wykształcenie polonistyczne uczniów, w tym ich właściwe przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte. Zadania zamknięte to takie, w których uczeń wybiera odpowiedź spośród podanych. Wśród zadań zamkniętych znajdują się m.in. zadania wyboru wielokrotnego, zadania typu prawda-fałsz oraz zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których uczeń samodzielnie formułuje odpowiedź. Wśród zadań otwartych znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu, w tym zadania sprawdzające umiejętność tworzenia form użytkowych – ogłoszenia i zaproszenia
- zadanie rozszerzonej odpowiedzi, wymagające napisania wypracowania.

W zadaniach egzaminacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na sprawdzanie umiejętności związanych z argumentowaniem, wnioskowaniem, formułowaniem opinii. Udzielenie poprawnej odpowiedzi będzie wymagało również kompetencji literackich (np. rozumienia sensu utworów), kulturowych (np. interpretacji plakatu), językowych (np. świadomego korzystania z różnych środków językowych).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 996).

W arkuszu egzaminacyjnym mogą znaleźć się zadania sprawdzające znajomość treści i problematyki lektur obowiązkowych² lub zadania oparte na utworach literackich niebędących lekturą obowiązkową oraz zadania oparte na tekstach poetyckich – zarówno autorów wskazanych w podstawie programowej, jak i innych. Zadania te nie będą sprawdzały znajomości treści konkretnego utworu poetyckiego, ale sprawdzą umiejętność analizy i interpretacji tego typu tekstów.

Lektury obowiązkowe

Klasy IV–VI³

Lektury obowiązkowe (pozycje książkowe poznawane w całości)

- 1) Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*
- 2) Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks)
- 3) Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*
- 4) Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*
- 5) John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*.

Klasy VII i VIII

Lektury obowiązkowe (pozycje książkowe poznawane w całości)

- 1) Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- 2) Aleksander Fredro, *Zemsta*
- 3) Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
- 4) Adam Mickiewicz, *Dziady* część II
- 5) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
- 6) Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Krótkie utwory literackie poznawane w całości, utwory literackie poznawane w fragmentach i utwory poetyckie

- 1) Jan Kochanowski, wybór fraszek, wybrana pieśń, treny VII i VIII
- 2) Adam Mickiewicz, *Reduta Ordoña*, *Świtezianka*, *Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII)⁴
- 3) Sławomir Mrożek, *Artysta*
- 4) Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*, *Quo vadis* (fragmenty)
- 5) Stefan Żeromski, *Szyfowe prace* (fragmenty)⁵.

² Nauczyciel języka polskiego jest zobowiązany do omówienia wszystkich lektur obowiązkowych **przed** egzaminem ósmoklasisty.

³ W roku szkolnym 2024/2025 oraz 2025/2026 zadania w części I arkusza, które będą dotyczyły lektur obowiązkowych dla klas IV – VI, będą odnosić się wyłącznie do fragmentu lektury zamieszczonego w arkuszu egzaminacyjnym, nie będą sprawdzały znajomości treści lub problematyki całej lektury obowiązkowej.

⁴ W części I arkusza zadania będą dotyczyć tylko fragmentów z książek wskazanych w podstawie programowej, natomiast w wypracowaniu uczeń może odwołać się do znajomości całego utworu.

⁵ Lista lektur obowiązkowych będzie zamieszczona na początku arkusza egzaminacyjnego.

Inne utwory literackie, do których uczeń może odwołać się w wypracowaniu

Klasy IV–VI

Krótkie utwory literackie poznawane w całości, utwory literackie poznawane we fragmentach i utwory poetyckie, których znajomość nie będzie sprawdzana na egzaminie ósmoklasisty

- 1) René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań)
- 2) Ignacy Krasicki, wybrane bajki
- 3) Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (wybrane fragmenty, inne niż księgi: I, II, IV, X, XI, XII)
- 4) Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*
- 5) wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz mity o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie
- 6) Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o talentach, o miłosiernym Samarytaninie
- 7) wybrane podania i legendy polskie
- 8) wybrane baśnie polskie i europejskie
- 9) **Maria Konopnicka, *Rota*.**

Utwory literackie wykreślone w podstawie programowej z 2024 r., do których uczeń może odwołać się w wypracowaniu w latach 2025–2028

Klasy IV–VI

- 1) Charles Perrault, *Kopciuszek*
- 2) Adam Mickiewicz, *Powrót taty, Pani Twardowska*
- 3) Bolesław Prus, *Katarynka*
- 4) Aleksander Puszkina, *Bajka o rybaku i rybce*
- 5) Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
- 6) Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*
- 7) legendy polskie: o Lechu, o Piaście, o Kraku i Wandzie
- 8) mit o Orfeuszu i Eurydyce
- 9) przypowieści: o siewcy, o pannach roztropnych.

Klasy VII i VIII

- 1) Jan Kochanowski, *treny I i V*
- 2) Ignacy Krasicki, *Żona modna*
- 3) Adam Mickiewicz, *Śmierć Pułkownika*, wybrany utwór z cyklu *Sonetów krymskich*, *Pan Tadeusz* (księgi: III, V, VI, VII, VIII, IX)
- 4) Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż).

W *Informatorze* zawarto przykładowe zadania sprawdzające znajomość treści i problematyki lektur obowiązkowych dla klas IV–VIII.

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin ósmoklasisty z języka polskiego trwa do 180 minut.

Podczas egzaminu zdający otrzyma arkusz egzaminacyjny, który będzie się składał z dwóch części.

Część I arkusza będzie zawierać zadania zorganizowane wokół dwóch tekstów zamieszczonych w arkuszu:

- a) tekstu literackiego (poezji, epiki albo dramatu) oraz
- b) tekstu nieliterackiego (naukowego, popularnonaukowego albo publicystycznego).

Łącznie oba teksty będą liczyły nie więcej niż 800 wyrazów.

Większość zadań w tej części arkusza będzie się odnosić bezpośrednio do ww. tekstów.

Wśród zadań w tej części arkusza mogą pojawić się również:

- zadania zawierające fragmenty innych tekstów literackich i nieliterackich, teksty ikoniczne (np. plakat, reprodukcję obrazu), przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp. ORAZ/LUB
- zadania samodzielne, nieodnoszące się do tekstów wymienionych w pkt a) lub b).

W części I arkusza (około 20 zadań) uczeń będzie mógł zdobyć 25 punktów, w tym ok. 50% za zadania otwarte.

W części II arkusza znajdą się propozycje dwóch tematów wypracowań, z których uczeń będzie wybierał jeden i pisał tekst nie krótszy niż 60 wyrazów. Uczeń będzie dokonywał wyboru spośród:

- a) tematu o charakterze twórczym (opowiadanie twórcze) oraz
- b) tematu o charakterze argumentacyjnym (rozprawka, przemówienie).

Każdy temat będzie wymagał odwołania się do obowiązkowej lektury szkolnej ORAZ/LUB do utworu bądź utworów samodzielnie wybranych przez ucznia.

W części II arkusza (wypracowanie) uczeń będzie mógł zdobyć 20 punktów.

Za rozwiązanie zadań w obu częściach arkusza egzaminacyjnego będzie można uzyskać 45 punktów.

ZASADY OCENIANIA**Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką**

Zadanie zamknięte i zadanie otwarte z luką są oceniane zgodnie z jednym z następujących schematów:

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna lub odpowiedź niepełna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za rozwiązanie zadania otwartego krótkiej odpowiedzi będzie można otrzymać od 0 do 4 punktów. W tych zadaniach nie będzie oceniana poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna, chyba że w poleceniu zostanie określone inaczej. Schemat oceniania będzie opracowywany do każdego zadania odrębnie.

Zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi – wypracowanie

Za napisanie wypracowania będzie można otrzymać maksymalnie 20 punktów. Oceniając pracę, egzaminatorzy będą przydzielali punkty w każdym z poniższych kryteriów.

Z wyjątkiem kryterium 2., które jest odrębne dla wypowiedzi o charakterze twórczym i dla wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, każda praca będzie oceniana według tych samych kryteriów. W przypadku kryterium 2. zapisy będą doprecyzowywane w odniesieniu do poszczególnych tematów w każdej sesji egzaminu ósmoklasisty.

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia i wszystkie wymagane punkty planu wypowiedzi zostały uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia ORAZ/LUB punkt planu (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze / Elementy retoryczne

	2. Elementy twórcze	2. Elementy retoryczne
	Wypowiedź o charakterze twórczym (np. opowiadanie)	Wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (np. rozprawka)
	Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: <ul style="list-style-type: none"> narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona wydarzenia są logicznie ułożone fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, podsumowanie lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy. 	Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: <ul style="list-style-type: none"> argumentacja w pracy jest wnikliwa argumenty są poparte właściwymi przykładami argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.
5 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 5 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, podsumowanie, moment najwyższego napięcia, dialog, monolog, wspomnienie przeszłości. Twórcze wykorzystanie treści lektury. 	<ul style="list-style-type: none"> Pogłębiona argumentacja. Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 3 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, podsumowanie, moment najwyższego napięcia, dialog, monolog, wspomnienie przeszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.

2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Narracja częściowo funkcjonalna. Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. Prosta fabuła. 	<ul style="list-style-type: none"> Podjęta próba argumentowania. Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie było.

2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury (jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalny 1 błąd rzeczowy.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury (jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury (jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury (jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu

- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity,
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne 2–3 usterki w zakresie spójności oraz/i logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Dopuszczalna 1 usterka w odpowiedniości oraz/lub jednolitości stylu.
1 pkt	Dopuszczalne 2-3 usterki w odpowiedniości oraz/i jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie egzaminator uwzględni również liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustali na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków	1–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10–13 błędów językowych	14 lub więcej błędów językowych
Odpowiedni zakres środków językowych, tzn. leksyka stosowna / odpowiednia do realizacji tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. ograniczone leksyka, utrudniająca realizację tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył odpowiedniego zakresu środków językowych i popełnił 8 błędów językowych, egzaminator przyzna 3 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 2 błędy ortograficzne.
1 pkt	3–4 błędów ortograficznych.
0 pkt	5 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 9 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	10 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 punktów.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
5. Funkcjonalność wykorzystania w wypracowaniu utworu literackiego nie oznacza konieczności omówienia przez zdającego wszystkich elementów fabuły, sensów utworu istotnych (z punktu widzenia egzaminatora) ze względu na zagadnienie sformułowane w temacie. Należy jednak pamiętać, że samo przywołanie imienia bohatera literackiego nie jest funkcjonalnym wykorzystaniem utworu.
6. Za utwór literacki w wypracowaniu nie uznaje się powieści obrazkowej, mangi, scenariusza filmowego, gry komputerowej.
7. Jeżeli wypowiedź zawiera 50 wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/ elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
8. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.
9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem albo wypowiedzi aprobujących nieetyczne postępowanie bohatera. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

2.**Przykładowe zadania z rozwiązaniami**

W *Informatorze* dla każdego zadania podano:

- liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie (po numerze zadania)
- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w tym zadaniu
- zasady oceniania rozwiązań zadań
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązania każdego zadania otwartego.

Teksty literackie**Tekst 1.**

Juliusz Słowacki

BALLADYNA

Akt II, scena I

W lesie

Balladyna

Daj mi te maliny!...

Alina

A kto wie, siostrze? gdybyś poprosiła,
Pocałowała usteczka Aliny,
Może bym dała? ... spróbuj, Balladynko...

Balladyna

Prosić?...

Alina

Inaczej żegnaj się z malinką.

Balladyna

przystępując

Co?...

Alina

Bo też widzisz, siostró, że ten dzbanek
To moje szczęście, mój mąż, mój kochanek,
Moje sny złote i mój ślubny wianek,
I wszystko moje...

Balladyna

z wściekłością natrętną

Oddaj mi ten dzbanek.

Alina

Siostró?

Balladyna

Oddaj mi...bo!...

Juliusz Słowacki, *Balladyna*, Wrocław 1984.

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie.
Zaznacz literę A albo B.

Alina skłonna była oddać maliny Balladynie, jeśli siostra _____ .

przestanie się złościć	A
------------------------	---

poprosi o nie	B
---------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

7) opowiada o wydarzeniach fabuły [...].

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 2. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie.
Zaznacz literę A albo B.

Wypowiedzi Aliny i Balladyny są _____ .

dialogiem	A
-----------	---

monologiem	B
------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

8) odróżnia dialog od monologu [...].

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 3. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

W podanym fragmencie dramatu zapisy: *przystępując, z wściekłością natrętną* to przykłady tekstu zwanego didaskaliaми lub tekstem pobocznym.

PRAWDA

FAŁSZ

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

3) wskazuje elementy dramatu (rodzaj): [...] didaskalia [...].

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PRAWDA

Zadanie 4. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Zapisy: *przystępując, z wściekłością natrętną* w podanym fragmencie dramatu informują _____ bohaterów.

o wyglądzie	A
-------------	---

o zachowaniu	B
--------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

3) wskazuje elementy dramatu (rodzaj): [...] didaskalia [...].

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 5. (0–1)

**Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie.
Zaznacz poprawną odpowiedź.**

Czasownik w wypowiedzi Balladyny *Daj mi te maliny!* występuje w trybie

A. oznajmującym.

B. rozkazującym.

C. przypuszczającym.

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi [...] pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Gramatyka języka polskiego Uczeń:

4) rozpoznaje formy [...] trybu [...] czasownika [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 6. (0–1)

Na podstawie znajomości całego utworu *Balladyna* dokończ zdanie.

Księżę Kirkor poślubił (imię) .....

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Balladynę

Zadanie 7. (0–2)

Napisz, co było najważniejsze dla *Balladyny*. Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do znajomości całego dramatu Juliusza Słowackiego.

.....

.....

.....

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

18) [...] określa wartości ważne dla bohatera.

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Zasady oceniania

2 pkt – uczeń wskazuje wartość ważną dla bohaterki i uzasadnia swój wybór, odwołując się do znajomości całego dramatu.

1 pkt – uczeń wskazuje wartość ważną dla bohaterki, ale nie uzasadnia swojego wyboru.

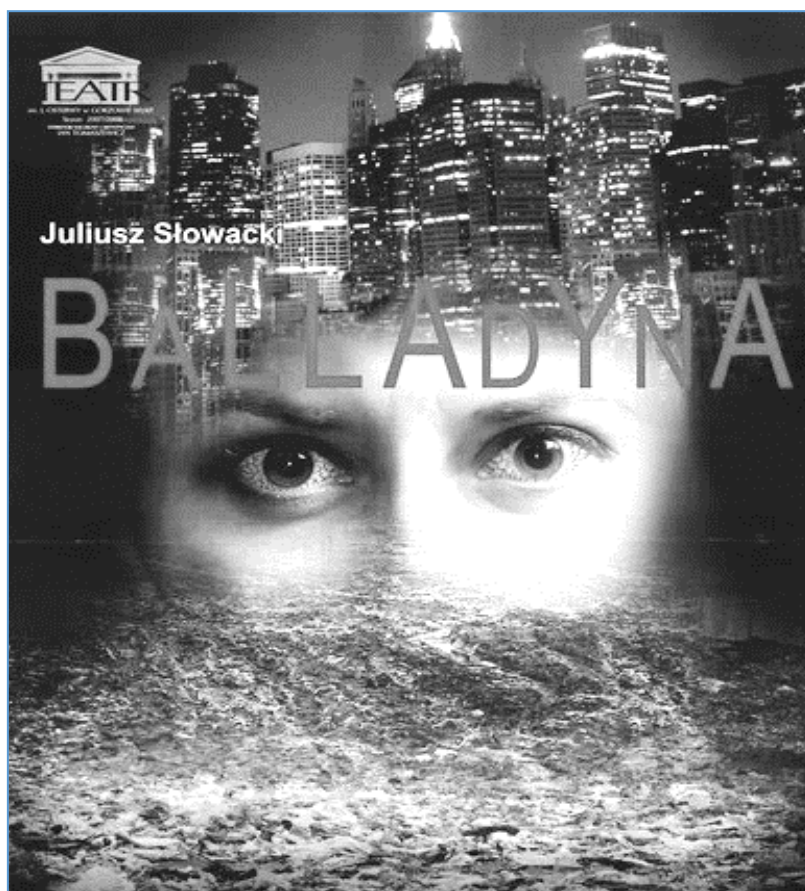
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 punkty

- *Dla Balladyny najważniejsza była władza, z tego powodu dopuściła się wielu złych czynów.*
- *Balladyna za wszelką cenę chciała wyjść za mąż, dlatego zabiła siostrę.*

Zadanie 8. (0–1)

Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj zadanie.

www.encyklopediateatru.pl

Oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz **PRAWDA** albo **FAŁSZ**.

Na afiszu teatralnym twórca umieścił miasto, ponieważ tematyka dramatu *Balladyna* jest aktualna we współczesnym świecie.

PRAWDA

FAŁSZ

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

12) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny [...].

Klasy VII i VIII

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji.

Lektura obowiązkowa:

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PRAWDA

Zadanie 9. (0–2) Przeczytaj fragment księgi I *Pana Tadeusza*.

Inaczej bawiono się w drugim końcu stoła;
Bo tam, wzmógłszy się nagle, stronnicy Sokoła
Na partyję Kusego bez litości wsiedli.
Spór był wielki, już potraw ostatnich nie jedli;
Stojąc i pijąc obie kłóciły się strony [...].

9.1. Uzupełnij zdanie odpowiednim wyrazem. Odwołaj się do znajomości księgi I *Pana Tadeusza*.

Kusy i Sokół to ..... Asesora i Rejenta, bohaterów utworu pod tytułem *Pan Tadeusz*.

9.2. Dokończ zdanie.

Innym utworem z lektury obowiązkowej, w którym bohaterowie, sąsiedzi, toczyli ze sobą spór o mur jest utwór pod tytułem

.....

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].

9.1. (0–1)

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, księga I.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

psy, charty, zwierzęta

9.2. (0–1)

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Aleksander Fredro, *Zemsta*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Zemsta

Tekst 2.

Henryk Sienkiewicz

LATARNIK

Litwo! ojczyzno moja! ty jesteś jak zdrowie;
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie...

Skawińskiemu zabrakło głosu. Litery poczęły mu skakać do oczu; w piersi coś urwało się i szło na kształt fali od serca wyżej i wyżej, tłumiąc głos, ściskając za gardło... Chwila jeszcze, opanował się i czytał dalej:

Panno Święta, co jasnej bronisz Częstochowy
[...]

Wezbrana fala przerwała tamę woli. Stary ryknął i rzucił się na ziemię; jego mleczone włosy zmieszały się z piaskiem nadmorskim. Oto czterdzieści lat dobiegało, jak nie widział kraju, i Bóg wie ile, jak nie słyszał mowy rodzinnej, a tu tymczasem ta mowa przyszła sama do niego – przepłynęła ocean i znalazła go, samotnika, na drugiej półkuli, taka kochana, taka droga, taka śliczna! We łkaniu, jakie nim wstrząsało, nie było bólu, ale tylko nagle rozbudzona niezmierna miłość, przy której wszystko jest niczym... On po prostu tym wielkim płaczem przeproszał tę ukochaną, oddaloną za to, że się już tak zestarzał, tak zżył z samotną skałą i tak zapamiętał, iż się w nim i tęsknota poczyniała zacierać. A teraz „wracał cudem” — więc się w nim serce rwało. Chwile mijały jedna za drugą: on wciąż leżał. Mewy przyleciały nad latarnię, pokrzykując jakby niespokojne o swego starego przyjaciela. Nadchodziła godzina, w której je karmił resztkami swej żywności, więc kilka z nich zleciało z wierzchu latarni aż do niego. Potem przybyło ich coraz więcej i zaczęły go dziobać lekko i furkotać skrzydłami nad jego głową. Szumy skrzydeł zbudziły go. Wyplakawszy się, miał teraz w twarzy jakiś spokój i rozpromienienie, a oczy jego były jakby natchnione. Oddał bezwiednie całą swoją żywność ptakom, które rzuciły się na nią z wrzaskiem, a sam wziął znowu książkę.

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*, [w:] tenże, *Nowele i opowiadania*, Warszawa 2004.

Zadanie 1. (0–2)

1.1. Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Skawiński, bohater opowiadania *Latarnik*, czytał utwór Adama Mickiewicza pod tytułem

- A. *Dziady*.
- B. *Pan Tadeusz*.
- C. *Reduta Ordoña*.

1.2. Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Treść czytanej książki sprawiła, że w Skawińskim ożyła miłość _____ .

do ojczyzny	A
-------------	---

do literatury	B
---------------	---

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].

1.1. (0–1)

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

1.2. (0–1)**Wymagania szczegółowe**

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

18) [...] określa wartości ważne dla bohatera.

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

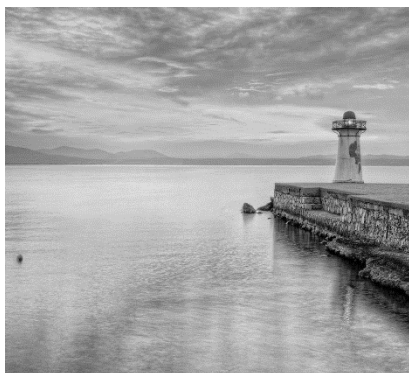
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 2. (0–2)**2.1. Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.**

Siłę uczuć, które ogarnęły Skawińskiego, kiedy czytał książkę Adama Mickiewicza trafniej oddaje ilustracja _____ .

A.

B.

2.2. Uzasadnij, że ilustracja wybrana przez Ciebie oddaje siłę uczuć Skawińskiego.

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.

2.1. (0–1)

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

12) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny [...].

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

2.2. (0–1)

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

9) charakteryzuje [...] bohaterów w czytanych utworach.

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*.

Zasady oceniania

1 pkt – uzasadnienie zgodne z ilustracją B.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Na ilustracji B morze jest wzburzone, tak jak Skawiński był poruszony podczas czytania „Pana Tadeusza”.

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

W wypowiedzeniu mleczne włosy zmieszały się z piaskiem nadmorskim podkreślone sformułowanie jest

- A. anaforą.
- B. epitetem.
- C. apostrofą.

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 4) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet [...] oraz określa [jego] funkcje.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 4. (0–2)

4.1. Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Określenia *taka kochana, taka droga, taka śliczna!* odnoszą się do

- A. ziemi ojczystej Skawińskiego.
- B. mowy ojczystej Skawińskiego.
- C. tradycji panującej w ojczyźnie Skawińskiego.

4.2. Napisz, jaką funkcję pełni powtórzenie słowa *taka* w wypowiedzeniu *taka kochana, taka droga, taka śliczna!*

.....

.....

4.1. (0–1)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

4.2. (0–1)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) [...] rozpoznaje w tekście literackim [...] powtórzenie oraz określa [jego] funkcje.

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne określenie funkcji powtórzenia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- Wyrazy te wzmocniają wypowiedź.
- Wyrazy te podkreślają siłę uczuć Skawińskiego.
- Wyrazy te podkreślają znaczenie słowa „taka” w wypowiedzi Skawińskiego.

Zadanie 5. (0–1)

Przekształć wypowiedzenie Wypłakawszy się, miał teraz w twarzy jakiś spokój i rozpromienienie tak, aby zachować takie samo znaczenie wypowiedzenia i uniknąć użycia podkreślonych wyrazów.

....., *miał teraz w twarzy jakiś spokój i rozpromienienie.*

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

4) rozpoznaje imiesłowcy [...] przekształca [imiesłowowy równoważnik zdania] na zdanie złożone [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Kiedy wypłakał się, miał w twarzy jakiś spokój i rozpromienienie.

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

W słowach *Litwo, ojczyzno moja, ty jesteś jak zdrowie!* zastosowano

_____ .

apostrofe	A
-----------	---

zdrobnienie	B
-------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) [...] rozpoznaje w tekście literackim [...] apostrofę [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Tekst 3.

Wincenty Faber

WARTOŚĆ UŚMIECHU

Darząc uśmiechem – uszczęśliwiasz serce,
uśmiech bogaci obdarzonego
nie zubożając dającego.
Nie trwa dłużej niż chwila,
ale jego wspomnienie zostaje na długo. [...]
Uśmiech niesie radość rodzinie,
umacnia w pracy,
świadczy o przyjaźni.
Uśmiech podnosi na duchu zmęczonych,
leczy ze smutku.

Gdy więc napotkasz kogoś
o twarzy ponurej,
obdarz go hojnie uśmiechem.
Któż bowiem bardziej go potrzebuje
niż ten, co nie potrafi go dawać?

Wincenty Faber, *Wartość uśmiechu*, www.poezja.org**Zadanie 1. (0–1)**

Na podstawie utworu Wincenta Fabera uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Wyraz *wartość* w tytule wskazuje, że tematem wiersza są _____
uśmiechania się.

przyczyny	A
-----------	---

zalety	B
--------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:
12) określa tematykę i problematykę utworu.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 2. (0–1)

Na podstawie utworu *Wartość uśmiechu* uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Dwa ostatnie wersy wiersza mówią o osobie, która _____ się uśmiechać.

potrafi	A
---------	---

nie potrafi	B
-------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 3. (0–2)**3.1. Na podstawie utworu Wincenta Fabera dokończ zdanie.
Zaznacz literę A albo B.**

Z wiersza wynika, że obdarowując innych uśmiechem, _____ .

niczego nie tracimy	A
---------------------	---

stajemy się bogatsi	B
---------------------	---

**3.2. Na podstawie utworu Wincenta Fabera dokończ zdanie.
Zaznacz poprawną odpowiedź.**

Z wiersza wynika, że człowieka, który potrzebuje uśmiechu, można rozpoznać

- A. po wyrazie twarzy.
- B. po sposobie mówienia.
- C. po zachowaniu wobec innych.

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:
  - 12) określa [...] problematykę utworu.
2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
  - 3) określa temat i główną myśl tekstu.

3.1. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

3.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 4. (0–1)

Na podstawie utworu Wincenta Fabera oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Uśmiech, o którym mowa w wierszu, ma cechy żywej istoty.

PRAWDA

FAŁSZ

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) [...] rozpoznaje w tekście literackim [...] uosobienie [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PRAWDA

Zadanie 5. (0–1)

Na podstawie utworu Wincenta Fabera dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Zdanie *Gdy więc napotkasz kogoś / o twarzy ponurej, / obdarz go hojnie uśmiechem* zawiera

- A. pytanie.
- B. polecenie.
- C. groźbę.

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

11) rozpoznaje wypowiedzenia [...] rozkazujące [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 6. (0–1)

Na podstawie utworu Wincenta Fabera napisz, dlaczego warto się uśmiechać. Uzasadnij swoje zdanie, podając jeden argument.

Warto się uśmiechać, ponieważ .....

.....

Wymaganie ogólne

III. Tworzenie wypowiedzi.

5. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie argumentu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *Warto się uśmiechać, ponieważ wtedy sprawiamy komuś radość.*
- *Warto się uśmiechać, ponieważ uśmiech powoduje, że znikają problemy.*

Zadanie 7. (0–2)
**7.1. Na podstawie utworu Wincenta Fabera dokończ zdanie.
Zaznacz literę A albo B.**

W pytaniu *Któż bowiem bardziej go potrzebuje / niż ten, co nie potrafi go dawać?* podkreślone wyrazy to _____ .

zaimki	A
--------	---

przyimki	B
----------	---

**7.2. Na podstawie utworu Wincenta Fabera dokończ zdanie.
Zaznacz literę A albo B.**

W pytaniu *Któż bowiem bardziej go potrzebuje / niż ten, co nie potrafi go dawać?* podkreślone wyrazy odnoszą się _____ .

do człowieka	A
--------------	---

do uśmiechu	B
-------------	---

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi [...] pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Gramatyka języka polskiego Uczeń:

4) rozpoznaje formy [...] zaimka oraz określa [jego] funkcje w wypowiedzi.

7.1. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

7.2. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Teksty nieliterackie**Tekst 1.**

Beata Kołodziej

MODNE WYRAZY

Sorry, ciężko, dokładnie, cze... to tylko niektóre z wyrazów robiących furorę¹. „Miejmy modne krawaty, marynarki, spodnie, sukienki, żakiety, tylko wystrzegajmy się jak ognia modnych wyrazów” – przestrzegał prof. Jan Miodek, który spotkał się z krakowskimi studentami na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Wśród wyrazów modnych są m.in. wulgaryzmy, ale i wyrazy angielskie. Agresja językowa szerzy się także w świecie wirtualnym – jest to tzw. zjawisko „hejtu²”; tylko dlaczego nie zastąpiono tego wyrazu polskim?

W ocenie językoznawcy jedną z najbardziej znamienych cech współczesnego języka polskiego jest nieprawdopodobna w skali dziejów polszczyzny ekspansywność gwar uczniowskich, studenckich, młodzieżowych. Świadczą o tym liczne słowniki dotyczące gwar młodzieżowych. Przykładem powszechnego zjawiska w mowie młodych ludzi są np. „cięcia” wyrazów. I tak zamiast „cześć” można usłyszeć „cze”, „spoko” zamiast „spokojnie”. Rozpowszechnia się też użycie przymiotnika „ciężki” i pochodzącego od niego przysłówka „ciężko” na sytuacje i zjawiska (np. „ciężko powiedzieć”, „ciężkie problemy”), które należałoby opisać po prostu jako trudne, skomplikowane, niełatwe, nieproste.

Profesor podkreślił, że najcudowniejszą cudownością języka jest jego różnorodność. *Uczepiwszy się jakiejś nieznośnie modnej formy zabijasz tę najcudowniejszą cudowność języka.*

Na podstawie: www.naukawpolsce.pap.pl

¹ Robić furorę – tu: mieć niebywałe powodzenie.

² Hejt – obraźliwy lub agresywny komentarz zamieszczony w internecie.

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie przytoczonego tekstu dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Według profesora Miodka modzie językowej ulegają _____ .

tylko słuchacze wykładu	A
----------------------------	---

wszyscy użytkownicy języka	B
-------------------------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 2. (0–2)

2.1. Na podstawie przytoczonego tekstu dokończ. Zaznacz literę A albo B.

W pierwszym akapicie tekstu przytoczono wypowiedzi profesora w sposób _____ .

dosłowny	A
----------	---

niedosłowny	B
-------------	---

2.2. Na podstawie przytoczonego tekstu dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Przytoczona w pierwszym akapicie wypowiedź profesora Miodka jest przykładem mowy _____ .

zależnej	A
----------	---

niezależnej	B
-------------	---

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

II. Kształcenie językowe.

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

2.1. (0–1)

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

2.2. (0–1)

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

6) odróżnia mowę zależną i niezależną [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 3. (0–1)**Uzasadnij stanowisko profesora Jana Miodka jednym argumentem.**Stanowisko: Należy wystrzegać się *jak ognia modnych wyrazów*.

Argument: .....

.....

Wymaganie ogólne

III. Tworzenie wypowiedzi.

5. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki.

4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne sformułowanie argumentu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *W języku polskim są odpowiednie wyrazy, którymi możemy nazwać te same rzeczy lub zjawiska.*
- *Modne wyrazy zaburzają rozumienie wypowiedzi.*
- *Modne wyrazy zubożają język ojczysty*

Zadanie 4. (0–1)**Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.**Cząstka *naj-* w wyrazie *najcudowniejsza* pełni taką samą funkcję jak w wyrazie _____ .

najmodniejsza	A
---------------	---

najedzona	B
-----------	---

Wymagania ogólne

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:
- 2) [...] wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 5. (0–1)

Na podstawie przytoczonego tekstu dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Prof. Miodek uważa, że w języku rodzimym nadzwyczaj piękna jest jego _____ .

różnorodność	A
--------------	---

skrótowość	B
------------	---

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
- 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Tekst 2.**GINĄCE ZAWODY**

Świat zmienia się każdego dnia. Coraz więcej osób decyduje się na zamieszkanie w mieście, coraz więcej procesów się automatyzuje¹, do coraz większej liczby zadań nie są już potrzebni ludzie... Nic więc dziwnego, że ginące zawody zwiększają swoje kręgi. Które profesje mają coraz mniejszą liczbę swoich przedstawicieli? Dlaczego tak się dzieje? Przeczytaj niniejszy artykuł, by dowiedzieć się więcej!

Wiele zawodów znika z rynku. Przede wszystkim dlatego, że spada zainteresowanie wykonywanymi przez ich przedstawicieli pracami. Aktualnie kiedy rozklei nam się but, najpewniej pójdziemy do sklepu i kupimy nową parę, a szukanie szewca wydaje się stratą czasu. W końcu nie oczekujemy, że to, co kupujemy, będzie miało długi okres użytkowania. Podobnie jest z zegarkami, ubraniami czy elektroniką. Coś się zepsuło? Łatwiej zamówić nowy egzemplarz, poza tym nowa rzecz cieszy bardziej niż ta naprawiona.

Czy ginące zawody, np. garncarz², szewc, zegarmistrz, introligator³ mają szansę przetrwać?

¹ Automatyzacja – wprowadzenie do produkcji, pracy biurowej urządzeń automatycznych.

² Garncarz – człowiek, który własnoręcznie wykonuje ceramiczne przedmioty (naczynia, garnki).

³ Introligator – pracownik drukarni zajmujący się ręcznym oprawianiem książek i ozdabianiem okładek.

Na podstawie: www.poradnikpracownika.pl

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie pierwszego akapitu tekstu i pierwszego przypisu podaj przyczynę zanikania niektórych zawodów. Nie cytuj.

.....

.....

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie jednej przyczyny zgodnie z treścią fragmentu.

0 pkt – podanie przyczyny, która nie wynika z treści fragmentu, lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *Zastępowanie pracy ludzkiej maszynami.*
- *Postęp techniczny.*
- *Rozwój cywilizacyjny.*

Zadanie 2. (0–2)

2.1. Na podstawie przytoczonego tekstu uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Użyte w tekście wyrazy *zawody* i *profesje* mają _____ znaczenie.

jednakowe	A
-----------	---

różne	B
-------	---

2.2. Na podstawie przytoczonego tekstu uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Użyte w tekście wyrazy *zawody* i *profesje* są _____ .

synonimami	A
------------	---

antonimami	B
------------	---

2.1. (0–1)**Wymaganie ogólne**

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

8) rozróżnia synonimy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

2.2. (0–1)**Wymaganie ogólne**

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

8) rozróżnia synonimy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 3. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie fragmentu *Ginące zawody*.

Tematem tekstu *Ginące zawody* jest .....

W drugim akapicie tekstu autor skupia się na zachowaniach

współczesnych ludzi, którzy .....

.....

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

3) określa temat i główną myśl tekstu.

Klasy VII i VIII

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

2) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, [...] streszcza [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w 2. akapicie tekstu.

1 pkt – poprawne określenie tematu tekstu lub tego, co na ten temat powiedziano w 2. akapicie tekstu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Tematem tekstu „Ginące zawody” jest *zanikanie różnych zawodów / profesji*.

Autor skupia się na zachowaniach współczesnych ludzi, którzy *zamiast naprawiać starą, wolą kupić nową rzecz / kupować nowe rzeczy / kupić nowe buty*.

Zadanie 4. (0–1)

Na podstawie przytoczonego tekstu uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.

O tym, że autor tekstu prezentuje wobec opisywanych zjawisk postawę taką samą jak inni ludzie, świadczą wyrazy ____ .

wolą, znikają	A
---------------	---

mamy, żyjemy	B
--------------	---

Wymaganie ogólne

III. Tworzenie wypowiedzi.

3. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych.

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 5. (0–2)

5.1. Do podanego wyrazu *osób* dopisz taką formę, która wyjaśni pisownię tego wyrazu przez *ó*.

osób – .....

5.2. Dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Wyraz *osób* ma formę

A. mianownika.

B. dopełniacza.

C. biernika.

5.1. (0–1)**Wymaganie ogólne**

II. Kształcenie językowe.

5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

osoby; osoba

5.2. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

4) rozpoznaje formy przypadków [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 6. (0–3)

Napisz zaproszenie, w którym zachęcisz koleżanki i kolegów do udziału w spotkaniu z introligatorem. Pamiętaj o podaniu wszystkich niezbędnych informacji.

Uwaga: w ocenie będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

ZAPROSZENIE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wymagania ogólne

II. Kształcenie językowe.

5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiedziania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;
- 7) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
- 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] zaproszenie [...].

Zasady oceniania Treść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do czynnego uczestnictwa w spotkaniu; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do czynnego uczestnictwa w spotkaniu.; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Uwagi.

- *Jeżeli uczeń uwzględnia 5 elementów zaproszenia, a podaje tylko jeden argument, w kryterium „Treść i forma” otrzymuje 1 punkt.*
- *Kategorie „Treść i forma” oraz „Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna” oceniamy rozłącznie.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 3 punkty

Koleżanki, Koledzy, serdecznie zapraszamy na spotkanie z introligatorem. Odbędzie się ono 20.10.2024 r. o godzinie 13⁰⁰ w sali gimnastycznej. Warto przyjść! Dowiedcie się, w jaki sposób można ozdobić okładki książek.

Uczniowie klasy VIII

Uczeń uzyskał 3 punkty za to rozwiązanie, w tym:

- 2 punkty za treść i formę – pełna realizacja wymagań dotyczących formy (uwzględnienie adresata, nadawcy, celu oraz miejsca i czasu wydarzenia) i treści (zgodność z poleceniem, uwzględnienie zachęty);
- 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną – w pełni poprawny zapis.

Tematy wypracowań. Wypracowania o charakterze argumentacyjnym

Prezentowane w *Informatorze* przykładowe wypracowania są pracami uczniowskimi pozyskanymi z próbnego zastosowania i ocenionymi przez egzaminatorów. W pracach dokonano niezbędnych zmian w zakresie stylu, poprawności języka, ortografii i interpunkcji.

Temat 1. (0–20)

Czy przyjaciele są nam potrzebni? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko i je uzasadnisz. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej.

Pisz zgodnie z planem:

- we wstępie przedstaw swoje stanowisko na ten temat
- w rozwinięciu uzasadnij, dlaczego tak uważasz, i swoje uzasadnienie potwierdź przykładem z wybranej lektury obowiązkowej
- w zakończeniu napisz wniosek, jaki wynika z całej Twojej wypowiedzi.

Twoja praca powinna liczyć co najmniej 60 wyrazów.

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisanego zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.
4. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu.

Wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

Klasy IV–VI

- 9) charakteryzuje [...] narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- 18) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach [...].

Klasy VII i VIII

- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
- 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
- 5) odróżnia przykład od argumentu;
- 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] rozprawka [...].

Zasady oceniania

Opis zasad oceniania zadań otwartych rozszerzonej odpowiedzi (wypracowań) znajduje się na s. 9.–14. *Informatora*.

Przykładowe wypracowanie

Czy przyjaciele są nam potrzebni?

Myślę, że tak. Moim zdaniem każda osoba powinna mieć kogoś, kto będzie ją wspierał i jej pomagał.

Przyjaciel to ktoś, komu ufamy. Potrafi on dochować tajemnicy, jest dla nas miły. Uważamy go za kulturalną osobę.

Takiego przyjaciela spotkał Mały Książę, bohater utworu o tym samym tytule. Chłopiec podczas swojej wędrówki poznał lisa, który nauczył Małego Księcia, jak być dobrym przyjacielem, jak budować ważne relacje z innymi. Pomógł mu też zrozumieć, że róża, która mieszkała na planecie Małego Księcia, jest wyjątkowa. Chłopiec wiedział, że musi wrócić na swoją planetę i opiekować się różą, bo jest jej przyjacielem i jest jej potrzebny.

Przyjaciele są nam potrzebni, bo dzięki nim radzimy sobie z kłopotami i potrafimy zawsze znaleźć wyjście z sytuacji.

Wniosek z tego jest taki, że przyjaciel to ktoś, kto jest niezbędny w naszym życiu.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – rozprawka; w wypowiedzi zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia i planu; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy retoryczne:** 5 pkt – argumenty zilustrowane trafnymi przykładami z lektury i doświadczeń życiowych (obserwacji); argumenty uporządkowane; poprawność rzeczowa.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu i zgodnej z tematem; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – odpowiedni zakres środków językowych umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt.

Temat 2. (0–20)

Napisz rozprawkę na temat: *Ojczyzna jest ważna w życiu człowieka.* W swoich rozważaniach odnieś się do wybranej lektury obowiązkowej.

Pisz zgodnie z planem:

- we wstępie przedstaw swoje stanowisko na ten temat,
- w rozwinięciu podaj dwa powody, dlaczego tak uważasz, i każdy z nich uzasadnij, jeden z nich wraz z uzasadnieniem, musi odnosić się do treści wybranej lektury obowiązkowej,
- w zakończeniu napisz wniosek, jaki wynika z całej Twojej wypowiedzi.

Pisz zgodnie z tematem i planem. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 60 wyrazów.

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.
4. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu.

Wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

Klasy IV–VI

- 9) charakteryzuje [...] narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- 18) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach [...].

Klasy VII i VIII

- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;

- 8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
- 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
- 5) odróżnia przykład od argumentu;
- 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] rozprawka [...].

Zasady oceniania

Opis zasad oceniania zadań otwartych rozszerzonej odpowiedzi (wypracowań) znajduje się na s. 9.–14. *Informatora*.

Przykładowe wypracowanie

Wiele rzeczy i spraw jest ważnych w życiu człowieka. Sądzę, że jedną z nich jest ojczyzna. Postaram się moje zdanie uzasadnić w poniższej pracy.

Człowiek, który żyje z dala od ojczyzny, jest nieszczęśliwy. Takim nieszczęśliwym człowiekiem był Skawiński, bohater „Latarnika”, który musiał opuścić ojczyznę i nie mógł do niej wrócić. Właściwie przez całe życie na emigracji nie mógł znaleźć sobie miejsca, samotność i tęsknota zatruwały jego życie.

Uważam, że ojczyzna jest ważna także dla każdego człowieka we współczesnym świecie. Przykładem mogą być ludzie, którzy wyjeżdżają za granicę, aby tam pracować. Choć twierdzą, że żyje im się dobrze, to jednak bardzo tęsknią za swoją ojczyzną, za swoimi bliskimi, którzy w niej zostali.

Uważam, że Ojczyzna jest ważna w życiu każdego człowieka. Wiedzą o tym najlepiej ci, którzy z różnych powodów musieli ją opuścić.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – rozprawka; w wypowiedzi zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia i planu; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy retoryczne:** 5 pkt – argumenty zilustrowane trafnymi przykładami z lektury i doświadczeń życiowych (obserwacji); argumenty uporządkowane; poprawność rzeczowa.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – odpowiedni zakres środków językowych umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt.

Tematy wypracowań. Wypracowania o charakterze twórczym

Temat 3. (0–20)

Napisz opowiadanie o wymyślonym wydarzeniu, którego głównym bohaterem lub bohaterką będzie postać z obowiązkowej lektury szkolnej.

Pisz zgodnie z planem:

- we wstępie krótko przedstaw bohatera Twojego opowiadania, zgodnie z treścią obowiązkowej lektury,
- w rozwinięciu przedstaw i opisz wymyślone wydarzenie, jakie przydarzyło się bohaterowi lub bohaterce Twojego opowiadania; wprowadź co najmniej pięć elementów spośród podanych: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, moment najwyższego napięcia, dialog, monolog, wspomnienie przeszłości,
- w zakończeniu nawiąż do tematu opowiadania i podsumuj swoją wypowiedź.

Pisz zgodnie z tematem i planem. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 60 wyrazów.

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.
4. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu.

Wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

Klasy IV–VI

- 9) charakteryzuje [...] narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- 18) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach [...].

Klasy VII i VIII

- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Klasy IV–VI

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] opowiadanie (twórcze [...]) [...].

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...];
- 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami [...];

Zasady oceniania

Opis zasad oceniania zadań otwartych rozszerzonej odpowiedzi (wypracowań) znajduje się na s. 9.–14. *Informatora*.

Przykładowe wypracowanie

Było wczesne przedpołudnie. Przyszłam do parku, w którym umówiłam się ze swoją koleżanką. Jednak Kasi nie było...

Na ławce siedział mały chłopiec o płomiennych włosach, ubrany w długi płaszcz. Przysiadłam obok niego i postanowiłam poczekać na koleżankę.

– Piękny mamy dziś dzień, prawda? – zagadnął mnie ciekawski chłopiec.

– Tak, tak – odpowiedziałam.

Nie miałam ochoty na rozmowę. Chłopiec nie dawał za wygraną i zapytał:

– Jak masz na imię? Ja jestem Mały Książę.

O mało nie spadłam z wrażenia z ławki. Przyjrzałam się rozmówcy i... rzeczywiście to był bohater lektury, którą niedawno czytałam. Chwilę gawędziliśmy, opowiedział mi o swojej róży, a ja o koleżance, na którą czekałam. W pewnej chwili nagle zniknął.

– Cześć! – krzyknęła Kaśka – przepraszam za spóźnienie. Ale ty masz minę! Czy coś się stało?

– Nie, nie... trochę się tylko zamyśliłam.

Wiedziałam, że koleżanka nie uwierzy mi i dlatego, ani jej, ani nikomu dotychczas nie opowiedziałam o spotkaniu z Małym Księciem.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 punkty – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie twórcze); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu i planie wypowiedzi, odpowiednie odwołanie się do wybranej lektury obowiązkowej – *Małego Księcia*; wypowiedź w całości na podany temat.
- 2. Elementy twórcze:** 5 punktów – zawiera wymagane elementy określone w planie: konsekwentnie prowadzona narracja; wydarzenia są logicznie uporządkowane; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: momentu najwyższego napięcia; określenie czasu i miejsca akcji, dialog, podsumowanie.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 punkty – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – odpowiedni zakres środków językowych umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt.

Temat 4. (0–20)

Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem literackim, który swoim postępowaniem udowodnił, że jest wzorem do naśladowania.

Pisz zgodnie z planem:

- we wstępie przedstaw bohatera lektury obowiązkowej,
- w rozwinięciu przedstaw i opisz wydarzenie z lektury obowiązkowej, w której bohater swoim postępowaniem udowodnił, że jest wzorem do naśladowania,
- wprowadź co najmniej pięć elementów spośród podanych: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji.

Pisz zgodnie z tematem i planem. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 60 wyrazów.

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiedziania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.
4. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu.

Wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

Klasy IV–VI

- 9) charakteryzuje [...] narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- 18) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach [...].

Klasy VII i VIII

- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Klasy IV–VI

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] opowiadanie (twórcze [...]) [...].

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...];
- 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami [...];

Zasady oceniania

Opis zasad oceniania zadań otwartych rozszerzonej odpowiedzi (wypracowań) znajduje się na s. 9.–14. *Informatora*.

Przykładowe wypracowanie

Był bardzo słoneczny dzień. Wzięłam do ręki książkę pt. „Mały Książę” i zaczęłam czytać. Nagle stanęła przede mną mała postać. Był to chłopiec, ubrany w zieloną pelerynkę, miał rude włosy i śmieszny szalik. Zapytałam go:

– Kim jesteś?

– Jestem Małym Księciem – odparł chłopiec.

– Ach, to Ty! – wykrzyknęłam. – Słyszałam o tobie w szkole na lekcji języka polskiego.

Podobno jesteś bohaterem, którego można nazwać wzorem do naśladowania – dodałam.

– Naprawdę? – zapytał chłopiec.

– Tak, naprawdę – odpowiedziałam.

Zaczęliśmy rozmawiać i wtedy dowiedziałam się, dlaczego tego bohatera warto naśladować. Okazało się, że na swojej planecie Mały Książę opiekuje się piękną różą, która jest jego najlepszą przyjaciółką.

Postanowiłam więc zabrać go do mojego ogrodu i pokazać mu nasze róże. Chłopiec był zachwycony. Biegał od jednej róży do drugiej, układał im płatki, obrywał suche listki. Powiedział mi też, że powinnam mieć taki mały parawan, bo jeśli nagle zrobi się zimno, będę mogła okryć moje róże, żeby nie zmarzły. Zrozumiałam wtedy, że jest dobrą osobą, bo troszczy się o innych. Chciałam zaprosić go do mojego pokoju i pokazać, jak mieszkam, ale chłopiec nagle zniknął.

Biegałam po ogrodzie i go szukałam, ale nigdzie go nie było. Nagle się obudziłam. Okazało się, że to był tylko sen.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 punkty – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie twórcze); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu i planie wypowiedzi odpowiednie odwołanie się do lektury obowiązkowej – *Małego Księcia*; wypowiedź w całości na podany temat.
- 2. Elementy twórcze:** 5 punktów – zawiera wymagane elementy określone w planie: konsekwentnie prowadzona narracja; wydarzenia są logicznie uporządkowane; funkcjonalne wykorzystanie: wspomnienia z przeszłości; określenie czasu i miejsca akcji, dialog, podsumowanie.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 punkty – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – odpowiedni zakres środków językowych, swobodna realizacja tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt.

JEŹYK POLSKI

Egzamin ósmoklasisty

JEŹYK POLSKI

Egzamin ósmoklasisty

JEŹYK POLSKI

Egzamin ósmoklasisty

